

Pfv.II.20.678/2014/6.

A Kúria a felperesnek az alperes ellen gyermektartásdíj leszállítása iránt a Berettyóújfalui Járásbíróság előtt 5.P.20.343/2013. számon indult és a Debreceni Törvényszéken 1.Pf.21.644/2013/7. sorszámú ítéletével befejezett perében a fenti sorszámú jogerős ítélet ellen az alperes által 24. sorszámmal benyújtott felülvizsgálati kérelem alapján az alulírott napon - tárgyaláson kívül - meghozta az alábbi

í t é l e t e t :

A Kúria a jogerős ítéletnek a százalékos marasztalás mellőzésére vonatkozó rendelkezését hatályon kívül helyezi és ebben a tekintetben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja. Ezt meghaladóan a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Az alperes teljes személyes költségmentessége folytán a le nem rótt 50.000 (ötvenezer) forint felülvizsgálati eljárási illetékből 25.000 (huszonötezer) forint a Magyar Állam terhén marad.

A Kúria kötelezi a felperest, hogy 25.000 (huszonötezer) forint felülvizsgálati eljárási illetéket a Magyar Államnak külön felhívásra, az abban megjelölt módon és időben fizessen meg.

Az alperes 50%-ban pervesztes lett, a pártfogó ügyvéd munkadíját 50%-ban a Magyar Állam viseli, a fennmaradó 50%-ot a felperes köteles megfizetni.

Ez ellen az ítélet ellen további felülvizsgálatnak helye nincs.

I n d o k o l á s

A jogerős ítélet tényállása szerint a felperes és az alperes

házastársak voltak, házasságukból 1996. szeptember 12. napján G. és 1999. január 22. napján A. utónevű gyermekeik születtek. A Hajdúszoboszlói Városi Bíróság előtt 3.P.20.034/2005. számon, házasság felbontása és járulékai iránt folyamatban volt peres eljárásban a felek egyezségeket kötöttek, amelyben - többek között - megállapodtak abban, hogy a felperes az alperesnek a gyermekek tartására havonta a mindenkori bérjellegű juttatása gyermekenkénti 20 %-át, de minimum 10.000 forint alapösszegű gyermektartásdíjat megfizet. A felperes a tartásdíjat önként, közvetlenül az alperes részére folyamatosan teljesítette.

A felperes újabb házasságából 2005. augusztus 21. napján Á. Sz. és 2011. június 12. napján E. A. kettős utónevű gyermekei születtek. A felperes második házassága is felbontásra került, az eljárásban a felperes - bírósági végzéssel jóváhagyott egyezségben - vállalta, hogy a két kiskorú gyermek után 10.000-10.000 forint határozott összegű gyermektartásdíjat fizet.

A felperes a gyermekei születése után az egyezségben vállalt gyermektartásdíjhoz képest alacsonyabb összegű havi tartást fizetett, amelyet az alperes tudomásul vett.

Az alperes kérelmére a bíróság 2013 májusától kezdődően közvetlen bírósági letiltó végzést bocsátott ki. A felperes munkáltatója az eredeti egyezség alapján a gyermekenkénti 20%-nak megfelelő tartásdíjat a felperes munkabéréből levonta és kiutalta az alperes részére.

A felperes a saját tulajdonát képező ingatlanban él. 2005. április 18. óta raktárosként dolgozik a C. Kft.-nél, 2012. május 1-től 2013. április 30-ig a bérjellegű juttatással (étkezési utalvány) együtt havi átlagkeresete 109.343 forint volt.

Az alperes szintén a saját tulajdonát képező ingatlanban lakik a két gyermekkel, munkaviszonnyal nem rendelkezik. 2011 óta testvére után 34.000 forint ápolási díjat kap. A családi pótlék összege 29.600 forint és 5.200 forint lakásfenntartási támogatásban részesül. A fentieken és az alaperestől kapott gyermektartásdíjon felül egyéb más jövedelme nincs. A két gyermek iskolába jár.

A felperes keresetében 2013. május 1. napjától kezdődően kérte leszállítani az általa fizetendő tartásdíjat gyermekenként 12,5%-ra, de legalább 12.000 forint alapösszegre azzal, hogy túlfizetését a bíróság havi 12.000 forintos részletekben a leszállított tartásdíjba számítsa be.

Az alperes nem ellenezte sem a tartásdíj leszállításának kezdő időpontját, sem annak százalékos arányát, viszontkeresetében kérte ugyanakkor az alapösszeg legalább 12.500 forintra történő

felemelését, valamint, hogy a felperes túlfizetését a bíróság havi 5.000 forintos részletekben számítsa be a folyó tartásdíjba.

Az elsőfokú bíróság ítéletében a felperest terhelő gyermektartásdíj mértékét 2013. május 1. napjától kezdődően 2013. november 30. napjával bezárólag gyermekenként havi 12.500 forint határozott összegre felemelte. 2013. december 1-től kötelezte a felperest, hogy a mindenkori bérköltsége, illetve egyéb bérjellegű járandósága terhére gyermekenként és havonta fizessen meg 12,5%-os mértékű, de legalább 12.500 forint alapösszegű gyermektartásdíjat. Megállapította, hogy a felperesnek 81.304 forint túlfizetése keletkezett és feljogosította ennek 2013. december hónapban 6.304 forint, 2014. január 1-től havonta 5.000 forintos részletekben a folyó tartásdíjba való beszámítására. Rendelkezett a felperes munkáltatója felé a gyermektartásdíj fentiek szerinti levonásáról.

Megállapította, hogy a pernyertesség-pervesztesség aránya 80%-20% a felperes javára és ennek megfelelően határozta meg az eljárási illeték megfizetésének kötelezettségét.

Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint a felperes a Csjt. 69. § (1) bekezdésében előírt lényeges körülményváltozást, ezáltal keresete jogalapját bizonyította. A felperesnek már négy kiskorú gyermek tartásáról kell gondoskodnia, amely a tartás mértékének megváltoztatását vonja maga után.

Az elsőfokú bíróság a tartásdíj alapját meghatározó jövedelem megállapításánál a Családjogi törvény végrehajtásáról szóló 4/1987. (VI. 14.) IM rendelet (továbbiakban: Csjtr.) 10. § (6) bekezdése alapján a felperes részére utalt béren kívüli juttatást is a tartás alapját képező összegnek minősítette. A felperes - személyes előadása szerint - a kártyára utalt összegből élelmiszerrel felül vegyiárut, háztartási cikket és szépségápolási terméket is vásárolhat. Az elsőfokú bíróság az ítélezési gyakorlat alapján a béren kívüli juttatás elbírálásánál nem elsősorban a jogcímet, hanem a rendeltetést vette figyelembe.

Ezáltal 2013. május 1-től 2013. november 30-ig a tartásdíjat az alperes viszontkeresetében megjelölt határozott összegben állapította meg és az egyezségben meghatározott alapösszeghez képest 12.500 forintra felemelte.

2013. december 1-től a tartásdíj százalékos mértékét 20%-ról 12,5%-ra mérsékelte, mivel a tartási igény a jövedelem 50%-át nem haladhatja meg. A Csjtr. 12. § (2) bekezdésében foglaltaknak megfelelő alapösszeg 13.600 forint lenne, azonban az alperes viszontkeresetében a tartásdíj 12.500 forintra történő felemelését kérte, a viszontkereseten pedig a bíróság nem terjeszkedhet túl.

Az elsőfokú bíróság a pervesztesség-pernyertesség arányát 80%-20%-ban határozta meg, mivel a felperes eredetileg 10.000 forint határozott összegre kérte a tartásdíj leszállítását. Az alperesi képviselő pártfogó ügyvéd munkadíjának 20%-át a felperes köteles megfizetni, míg 80%-a az állam terhén marad.

Az elsőfokú ítélet ellen mind a felperes, mind az alperes fellebbezéssel élt.

A felperes az elsőfokú ítélet megváltoztatását kizárólag annyiban kérte, hogy a másodfokú bíróság mellőzze a béren kívüli juttatás gyermektartásdíj alapjába való beszámítását, ezáltal az alapösszeget 12.000 forintra mérsékelje.

Az alperes az elsőfokú ítéletben a 2013. május 1-től 2013. november 30-ig terjedő időszakra vonatkozóan megállapított határozott összegű - 12.500 forint - gyermektartásdíj összegét sérelmezte, azt gyermekenként 13.700 forintra kérte felemelni. Ennek megfelelően a másodfokú bíróság a túlfizetés összegét 64.504 forintra mérsékelje és mellőzze annak a folyó tartásdíjba történő beszámítását. A pernyertesség-pervesztesség arányát pedig az elsőfokú ítéletben meghatározott 80%-20%-ról 50%-50%-ra módosítsa.

A másodfokú bíróság ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érintette, fellebbezett rendelkezéseit részben megváltoztatta. Mellőzte a felperes százalékos gyermektartásdíjban történt marasztalását és a tartásdíj összegét gyermekenként és havonta 2013. május 1. napjától kezdődően 13.600 forintra felemelte. A túlfizetés összegét 2014. január 31. napjáig 43.005 forintra szállította le. Megállapította, hogy a túlfizetett gyermektartásdíj összegét a felperes az elsőfokú ítélet szerinti módon számíthatja be gyermektartásdíjba. Megkereste a felperes munkáltatóját, hogy a felperes munkabéréből a gyermektartásdíjat a másodfokú ítéletben foglaltak figyelembevételével vonja le és utalja ki. Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

A másodfokú bíróság a felperes fellebbezését nem találta alaposnak. Osztotta az elsőfokú bíróság jogi álláspontját a béren kívüli juttatás gyermektartásdíj alapjához való hozzászámítását illetően. Az alperes fellebbezését részben megalapozottnak ítélte, mivel az általa igényelt, gyermekenkénti havi 13.600 (a fellebbezés szerint 13.700) forint tartásdíj a családi pótlékkal és az alperes által természetben nyújtott tartással együtt is csak minimális szinten biztosítja a perbeli gyermekek szükségletét, ezért a tartásdíj összegének felemelése indokolt. A túlfizetés mellőzésére irányuló alperesi fellebbezés, figyelemmel az 1959. évi IV. törvény (régi Ptk.) 362. §, 296. § és 297. §-aira, alaptalan.

Az elsőfokú bíróság ítéletének a perköltség viselésére vonatkozó

rendelkezését - annak helyes indokaira történő utalással - helybenhagyta.

A másodfokú eljárás során az alperes pernyertes lett, ezért a Pp. 87. § (2) bekezdésének megfelelően az alperes pártfogó ügyvédje munkadíjának megfizetésére a felperest kötelezte.

A jogerős ítélet ellen az alperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet. Kérte, hogy a Kúria a jogerős ítéletet oly módon változtassa meg, hogy a felperes százalékos gyermektartásdíj marasztalását mellőző, valamint az elsőfokú ítélet szerinti perköltséget helybenhagyó rendelkezéseit hatályon kívül és helyettük a jogszabályoknak megfelelő új határozatot hozzon. Kötelezze a felperest gyermekenként 12,5%, de legalább havi 13.600 forint gyermektartásdíj megfizetésére, valamint az elsőfokú ítéletben meghatározott 80%-20% pervesztesség-pernyertesség arány helyett azt helyesen 50%-50%-ban határozza meg.

Jogszabálysértésként a Csjt. 69/C. §-át, valamint a Pp. 78. § (1) bekezdését és a 81. § (1) bekezdését jelölte meg.

Az alperes a felülvizsgálati kérelmében kifejtette, hogy mind a járásbíróság, mind a törvényszék helytállóan foglalt állást a tartásdíj alapjául szolgáló jövedelem megállapítása során. A százalékos marasztalásra vonatkozóan a járásbíróság döntött helyesen, de helyes a másodfokú bíróság döntése is az alapösszeg felemelésében. Jogszabálysértően járt el viszont, amikor a százalékos marasztalást mellőzte. A Csjt. 69/C. § (3) bekezdése a./pontja elsőként ezt a marasztalási formát tünteti fel, egyértelmű tehát, hogy ezt kell elsődlegesnek tekinteni.

Ami pedig a Pp. 78. § (1) bekezdésének és 81. § (1) bekezdésének megsértését illeti, a másodfokú eljárás során az alperes bizonyult pernyertesnek. A bíróság mégsem rendelkezett az elsőfokú ítélet perköltség viselési arányának megváltoztatásáról, pedig a másodfokú döntés miatt az alperes számára terheesebb 80%-20%-os pervesztesség-pernyertességi arányt a javára kellett volna megváltoztatni. Az alperes álláspontja szerint az lett volna jogszabálynak megfelelő rendelkezés, ha az elsőfokú eljárásban is mindegyik fél maga viseli a költségét.

A felperes felülvizsgálati ellenkérelmet nem terjesztett elő.

A felülvizsgálati kérelem az alábbiak szerint alapos.

A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 275. § (2) bekezdése alapján a felülvizsgálati kérelem keretei között bírálta felül.

Az alperes felülvizsgálati kérelme az anyagi jogi jogszabálysértés

vonatkozásában arra irányult, hogy az elsőfokú eljárásban 2013. november 1-től meghatározott százalékos arányú marasztalás mellőzésével a másodfokú bíróság megsértette a Csjt. 69/C. § (3) bekezdésében foglaltakat, mivel a marasztalási módok sorrendiségét nem vette figyelembe.

1. Tévesen érvel az alperes a gyermektartásdíj megállapításánál a százalékos arány elsődlegességére. A Csjt. 69/C. § (3) bekezdése a gyermektartásdíj megállapításának formáit sorolja fel, nem tartalmaz viszont előírást arra nézve, hogy a felsorolás egyben sorrendiséget is jelentene. A jogszabályhely - a kötelezően alkalmazandó sorrendiség hiányában - a bíróság mérlegelési körébe utalja annak meghatározását, hogy a tartásdíj megfizetésének melyik formáját - a százalékos, a határozott összegű, illetve a két forma vegyítését - értékeli-e a legoptimálisabbnak, a gyermek érdekének és a kötelezett teljesítőképességének leginkább megfelelőnek. Nem jogszabálysértő tehát, ha a bíróság a Csjt. 69/C. § (3) bekezdésében feltüntetett tartásdíj fizetési formák közül maga határozza meg a tartás fizetésének módját.

Jogszabálysértően járt el azonban a másodfokú bíróság, amikor a százalékos arányú marasztalást úgy mellőzte, hogy arra nézve a felek között konszenzus alakult ki és egyik fél sem terjesztett elő a megváltoztatására irányuló fellebbezést.

A Csjt. 69/B. §-a alapján a gyermektartásdíjról a szülők megegyezése hiányában a bíróság dönt. A perbeli esetben kétségtelen, hogy a szülők nem tudtak megegyezni a százalékos marasztalás alapösszegében, egyetértettek viszont a százalékos marasztalási módban és annak mértékében is.

A felperes az elsőfokú bíróság ítélete elleni fellebbezésében a 2013. december hó 1. napjától kezdődő, százalékos arányú tartásdíj megállapítását nem sérelmezte, fellebbezése kizárólag az alapösszeg a 12.500 forintról 12.000 forintra való mérséklésére vonatkozott. Az alperes pedig a 2013. május 1-től 2013. november 30. napjáig megállapított határozott összegű (12.500 forint) gyermektartásdíj felemelését kérte 13.700 forintra (a túlfizetés beszámításának mellőzésével). A felek tehát megállapodtak a százalékos marasztalásban és nem volt vitatott annak mértéke sem.

A másodfokú bíróság a szülők megállapodását indokolatlanul figyelmen kívül hagyva változtatta meg az elsőfokú bíróság döntését. A tartásdíj megállapításának százalékos marasztalási formája nem sérti a kiskorú gyermekek érdekét sem, mivel a munkáltató a gyermektartásdíj levonását elsődlegesen a százalékos mértéknek megfelelően teljesíti, ugyanakkor a munkabér esetleges csökkenése esetén az alapösszegnek megfelelő tartásdíjat folyósítja (4/1987. (VI. 14.) IM rendelet 17. §).

Az elsőfokú bíróság a jogszabálynak megfelelően rendelkezett, amikor a felek közös döntésére alapítva a százalékos marasztalást 2013. december 1. napjától elrendelte, ezért a Kúria a jogerős ítéletet ebben a körben hatályon kívül helyezte. A felperes tehát az elsőfokú bíróság ítélete alapján köteles a százalékos marasztalásnak megfelelő gyermektartásdíj megfizetésére, amelynek alapösszege a másodfokú bíróság ítéletében meghatározott határozott összegű gyermektartásdíj összegével azonos. (A 2013. május 1-től 2013. november 30-ig terjedő időtartamra a jogerős ítélet által meghatározott 13.600 forint gyermektartásdíj az irányadó.) Figyelemmel arra, hogy a felperes munkabéréből levont határozott összegű tartásdíj megegyezik a százalékos marasztalás alapösszegével, a másodfokú bíróság döntése a túlfizetés összegének megállapítása körében helytálló.

2. Nem alapos az alperes felülvizsgálati kérelme a perköltségről való rendelkezés tekintetében. Az elsőfokú bíróság a pervesztesség-pernyertesség arányát helytállóan állapította meg, a felperes a százalékos mérték csökkentése iránti keresete tekintetében pernyertes lett. A Pp. 253. § (3) bekezdésének helyes alkalmazásával járt el a másodfokú bíróság, amikor az elsőfokú bíróság által a Pp. 81. § (1) bekezdésének megfelelően megállapított perköltség viseléséről szóló rendelkezést helybenhagyta.

A fentiek alapján a Kúria megállapította, hogy a jogerős ítéletnek a gyermektartásdíj százalékos mértékének mellőzésére vonatkozó rendelkezése a Csjt. 69/B. §-ba ütközően jogszabálysértő, ezért a Pp. 275. § (4) bekezdése alapján hatályon kívül helyezte és ebben a körben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta. Ezt meghaladóan viszont a jogerős ítélet jogszabályt nem sért, ezért az a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

A Kúria a pervesztesség-pernyertesség arányát 50%-50%-ban állapította meg, mivel az alperes felülvizsgálati kérelme részben eredményre vezetett. A felperes az 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 50. § (1) bekezdése szerinti felülvizsgálati eljárási illeték (50.000 forint) fele részét - 25.000 forintot - a Pp. 270. § (1) bekezdése alapján alkalmazandó Pp. 81. § (1) bekezdés szerint köteles a Magyar Államnak megfizetni. Az alperes teljes személyes költségmentessége folytán a le nem rótt 25.000 forint felülvizsgálati eljárási illetéket a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 14. §-a alapján a Magyar Állam viseli.

A Pp. 87. § (2) bekezdése értelmében az alperes pártfogó ügyvédje munkadíjának 50 %-át a felperes köteles viselni, míg 50 %-a az alperes teljes személyes költségmentessége folytán a Magyar Állam terhén marad.

Budapest, 2015. április 7.

Dr. Makai Katalin s.k. a tanács elnöke, dr. Kövesné dr. Kósa
Zsuzsanna s.k. előadó bíró, dr. Baloginé dr. Faiszt Judit s.k. bíró

A kiadmány hitelével:

tisztviselő